

Lieta C-723/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 30. septembris

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Stato (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 11. jūlijs

Apelācijas sūdzības iesniedzējas:

AIRBNB Ireland UC

Airbnb Payments UK Ltd

Atbildētājs:

Agenzia delle Entrate

Pamatlietas priekšmets

Airbnb Ireland Unlimited Company un *Airbnb Payments Uk Limited* iesniegtā apelācijas sūdzība par *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* [Lacio Reģionālās administratīvās tiesas] 2019. gada 18. februāra spriedumu par izīrēšanas īstermiņā ar tīmekļa vietnes starpniecību darbības un nodokļu tiesisko regulējumu, ar ko šī tiesa noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzēju celto prasību par *Agenzia delle Entrate* [Itālijas Ieņēmumu dienesta] 2017. gada 12. jūlija lēmumu, ar ko ievieš nodokļu režīmu īstermiņa īrei.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Vai Eiropas Savienības tiesībām atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā bez iepriekšējas paziņošanas Eiropas Komisijai

– nekustamo īpašumu starpniecības tīmekļa vietnes pārvaldniekam ir izvirzītas tehniskas prasības informācijas sabiedrības pakalpojuma sniegšanai, kuras ietver

pienākumus sniegt informāciju un nodokļu pienākumus (datu vākšanas un nosūtīšanas pienākumi, pienākums darboties kā nodokļu maksātāja starpniekam vai atbildīgajam par nodokļu samaksu, pienākums iecelt pārstāvi nodokļu jautājumos).

Prejudiciālie jautājumi

a) Vai Eiropas Savienības tiesību normas un principi, tostarp Direktīvas 1535/2015/ES 4., 5. un turpmākie panti, Direktīvas 98/34/EK 8. pants un LESD 56. pants, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā bez iepriekšējas paziņošanas Eiropas Komisijai nekustamo īpašumu starpniecības tīmekļa vietnes pārvaldniekam ir izvirzītas “tehniskas prasības informācijas sabiedrības pakalpojuma sniegšanai”, kuras ietver pienākumus sniegt informāciju (nodot *Agenzia delle Entrate* [Itālijas Ieņēmumu dienestam] datus saistībā ar līgumiem, kas ir noslēgti ar tīmekļa vietnes starpniecību) un nodokļu pienākumus (pienākums ieturēt nodokli no maksājumiem, kas ir veikti saistībā ar līgumiem, kas ir noslēgti ar tīmekļa vietnes starpniecību, un pēc tam ieskaitīt to Valsts kasē)?

b) Vai Eiropas Savienības tiesību normas un principi, tostarp LESD 3., 18., 32., 44., 49., 56., 101. un turpmākie panti, 116., 120., 127. un turpmākie panti, kā arī Direktīva 2000/31/EK un Direktīva 2006/123/EK, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā:

- izīrēto nekustamo īpašumu meklēšanas tīmekļa vietnes pārvaldniekiem ir ieviesti pienākumi vākt un nosūtīt datus saistībā ar līgumiem;
- minēto tīmekļa vietņu pārvaldniekiem, kuri ir iesaistīti īstermiņa īres līgumu īres maksas maksājumos, ir ieviests pienākums darboties kā nodokļu maksātāja starpniekam vai atbildīgajam par nodokļu samaksu;
- tīmekļa vietņu pārvaldniekiem nerezidentiem, kuriem Itālijā nav pastāvīgas pārstāvniecības, ir ieviests pienākums iecelt pārstāvi nodokļu jautājumos;
- arī nerezidentiem, kuriem Itālijā nav pastāvīgas pārstāvniecības, ir ieviests pienākums darboties kā atbildīgajiem par nodokļu samaksu saistībā ar vietējo pašvaldību tūristu nodokli?

c) Vai Eiropas Savienības tiesību pamatprincipi vispārīgi nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas valsts neefektivitāti nodokļu aprēķināšanā un iekasēšanā faktiski pārliek uz uzņēmumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 3., 18., 32., 44., 49., 56., 101. un turpmākie panti, 116., 120., 127. un turpmākie panti, kā arī Direktīva 2000/31/EK un Direktīva 2006/123/EK;

Direktīvas 1535/2015/ES 4., 5. un turpmākie panti, Direktīvas 98/34/EK 8. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto legge del 24 aprile 2017, n. 50, convertito con legge del 21 giugno 2017, n. 96 (2017. gada 24. aprīļa Dekrētlukuma Nr. 50, kas ir apstiprināts ar 2017. gada 21. jūnija Likumu Nr. 96) 4. panta 4., 5. un 5.-bis punkts.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

1. Apelācijas sūdzības iesniedzējas, kuras pārvalda nekustamo īpašumu starpniecības tīmekļa vietni *Airbnb*, pārsūdzēja *Tribunale amministrativo per il Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvajā tiesā] *Agenzia delle Entrate* [Itālijas Ieņēmumu dienesta] 2017. gada 12. jūlija lēmumu, ar ko ievieš nodokļu režīmu īstermiņa īrei (proti “dzīvojamo telpu īres līgumiem, kuru ilgums nepārsniedz 30 dienas”).
2. 2019. gada 18. februārī *Tribunale amministrativo per il Lazio* šo prasību noraidīja, noliedzot to, ka nodokļu pasākums, kas ir ieviests ar Dekrētlukumu Nr. 50/2017 un īstenots ar apstrīdēto lēmumu, būtu “tehniskie noteikumi” vai “noteikumi par pakalpojumiem” Direktīvā 1535/2015/ES paredzētā pienākuma iepriekš informēt Eiropas Komisiju izpratnē. Tāpat tā noliedza:
 - ka valsts tiesiskajā regulējumā paredzētie pienākumi sniegt informāciju (nodot *Agenzia delle Entrate* datus saistībā ar līgumiem, kas ir noslēgti ar tīmekļa vietnes starpniecību) un nodokļu pienākumi (pienākums ieturēt nodokli no maksājumiem, kas ir veikti saistībā ar līgumiem, kuri ir noslēgti ar tīmekļa vietnes starpniecību, un pēc tam ieskaitīt to Valsts kasē) pārkāpjot brīvas pakalpojumu sniegšanas principu (LESD 56. pants, Direktīva 2006/123/EK un Direktīva 2000/31/EK) un brīvas konkurences principu;
 - ka nekustamo īpašumu starpniecības tīmekļa vietnes pārvaldnieku nerezidentu, kuri nav reģistrēti Itālijā, pienākums iecelt pārstāvi nodokļu jautājumos pārsniedzot samērīguma un nepieciešamības parametrus, kas ir noteikti Tiesas pastāvīgajā judikatūrā par pasākuma, kas ierobežo tādu pamatbrīvību kā pakalpojumu sniegšanas brīvība, konstatēšanu (*Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* it īpaši atsaucas uz 2004. gada 11. marta spriedumu C-9/02 *De Lasteyrie du Saillant* un 2006. gada 7. septembra spriedumu C-470/04 *van de Belastingdienst*);
 - ka apstrīdētais tiesiskais regulējums esot pretrunā valsts un Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam privātuma [*privacy*] jomā;
 - ka apstrīdētajā tiesiskajā regulējumā atbildīgā par nodokļu samaksu regulējums faktiski esot pielīdzināts nodokļu maksātāja starpnieka regulējumam.

- 3 Apelācijas sūdzības iesniedzējas pārsūdzēja šo spriedumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēju uzskatiem, *Agenzia delle Entrate* 2017. gada 12. jūlija lēmums esot prettiesisks, jo ar to esot ieviestas tiesību normas, kuras procesuālā aspektā esot pretrunā atvasinātām Eiropas tiesībām. Konkrētāk, ar Dekrētlukuma Nr. 50/2017 4. panta 4., 5. un 5.-bis punktu ieviestais nodokļu režīms īstermiņa īrei (kas ieviests ar apstrīdēto lēmumu) esot pieņemts, pārkāpjot Direktīvas 1535/2015/ES 4. un 5. pantā paredzēto pienākumu – iepriekš darīt Eiropas Komisijai zināmu jebkuru tehnisko noteikumu projektu, kas ir saistīts ar informācijas sabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem, – kurš esot piemērojams šajā gadījumā.
- 5 Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēju uzskatiem, ņemot vērā, ka Direktīvas 1535/2015/ES izpratnē “tehnisko noteikumu” jēdziens iekļaujot “noteikumu par pakalpojumiem” jēdzienu, tiesiskais regulējums, kas ieviests ar apstrīdēto lēmumu, skarot tieši *Airbnb* starpniecības pakalpojumam raksturīgo īpašo elementu, kura “unikālo” biznesa modeli raksturo tieši iesaiste darījuma samaksā, iekasējot no īrnieka īres maksu pirms nekustamā īpašuma nodošanas un pārskaitot to izīrētājam vienīgi pēc īres uzsākšanas bez iebildumiem. Turklāt *Airbnb* sniegtais pakalpojums pilnībā ietilpstot Eiropas Savienības tiesību jēdzenā “informācijas sabiedrības pakalpojums”, atšķirībā no sabiedrības *Uber* sniegtā pakalpojuma, kas, saskaņā ar Tiesas 2018. gada 10. aprīļa spriedumu C-320/2016, esot “pakalpojums transporta jomā”. Tādēļ atsauce uz šo spriedumu pirmās instances tiesas nolēmuma pamatojumā esot neatbilstoša. Tādējādi apstāklis, ka jaunais tiesiskais regulējums iepriekš netika darīts zināms Komisijai, padara to pilnībā nepiemērojamu.
- 6 Pakārtoti, Tiesā esot jāiesniedz lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai noskaidrotu precīzu nozīmi, kas ir piešķirama Eiropas Savienības tiesībām, lai noteiktu, vai tām atbilst šis valsts tiesiskais regulējums.
- 7 Otrkārt, apskatāmais tiesiskais regulējums uzliekot tiešsaistes starpniekam vairākus informācijas sniegšanas un nodokļu pienākumus (ieskaitot prasību tiesību subjektiem nerezidentiem, kuri nav reģistrēti Itālijā, iecelt nodokļu pārstāvi), kuri esot ne tikai nepamatoti un nesamērīgi, bet kuru sekas arī traucējot iekšējā tirgus darbību un patvaļīgi diskriminējot *Airbnb*.
- 8 Konkrēti, tiesību normas, kuras attiecas uz nodokļu ieturēšanu no īres maksas un pienākumu iekasēt pašvaldības tūristu nodokli, traucējot piedāvātā pakalpojuma brīvu sniegšanu (kura ir aizsargāta LESD 56. pantā), jo tādiem tiešsaistes platformu pārvaldniekiem kā *Airbnb* tiek pieprasīts darboties kā nodokļu maksātāja starpniekam pirmajā gadījumā vai kā atbildīgajam par pašvaldības tūristu nodokļa samaksu otrajā gadījumā, uzņemoties pienākumus un atbildību, kas nekādi nav saistīti ar sniegto pakalpojumu.

- 9 Tāpat nevarot uzskatīt, ka šajā gadījumā pastāvētu primāri vispārējo interešu apsvērumi, kuri teorētiski varētu pamatot LESD 56. pantā paredzētās pamatbrīvības ierobežojumu ieviešanu valsts līmenī, jo par tādiem apsvērumiem neesot uzskatāma vispārīga nepieciešamība cīnīties ar izvairīšanos no nodokļu nomaksas nekustamo īpašumu nozarē, jo jautājums ir par tiešsaistes platformas, kura piedāvā informācijas pakalpojumu, darbību. Faktiski pienākuma ieturēt nodokli no īrnieka samaksātās maksas un pēc tam pārskaitīt šo nodokli Valsts kasē uzlikšana nelabvēlīgi ietekmējot *Airbnb*, salīdzinot ar operatoriem, kuri sniedz līdzīgu pakalpojumu tajā pašā nekustamo īpašumu starpniecības tirgū, izmantojot alternatīvas metodes, un kuri, konkrēti, nenodarbojas ar maksājuma posmu.
- 10 Tāpat apskatāmajā Dekrētlikumā Nr. 50 paredzētie informācijas sniegšanas pienākumi faktiski attiecoties vienīgi uz *Airbnb*, jo tie neesot piemērojami tādām struktūrām, kuras sniedz līdzīgus nekustamo īpašumu īstermiņa īres pakalpojumus, kā viesnīcas un *B&B*. Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēju uzskatiem, minētie pienākumi radot operatīva un funkcionāla rakstura šķērsli tādiem tiesību subjektiem, kāds ir *Airbnb*, tādējādi nepamatoti traucējot darbību tirgū.
- 11 Tāpat pienākums iecelt nodokļu pārstāvi valstī, kurā Eiropas saimnieciskās darbības subjekts sniedz savus pakalpojumus, esot pretrunā brīvas pakalpojumu sniegšanas principam, jo liek tiesību subjektam, kas vēlas sniegt pakalpojumu valstī, kas nav reģistrācijas valsts: a) uzņemties pārstāvja, kas pilda nodokļu saistības, izmaksas (kuras konkrētajā gadījumā esot ļoti lielas); b) pārskatīt savu organizācijas modeli, lai uzraudzītu deleģētās personas darbību, ņemot vērā apstākli, ka pārstāvamā sabiedrība ir solidāri atbildīga par to, ka pārstāvis pareizi samaksā nodokļus. Papildu administratīvā pienākuma esamība, kā arī riski atbildības jomā vairāk apgrūtina starpniecības pakalpojuma sniegšanu ārvalstu tiesību subjektiem, nekā rezidentiem.
- 12 Apelācijas sūdzības iesniedzējas arī norāda, ka Itālijas valdība nesen ir iesniegusi likuma, ar ko apstiprina 2019. gada 30. aprīļa Dekrētlikumu Nr. 34, grozījumus, kuros tiesību subjektiem, kuri iznomā savu dzīvokli, istabu vai jebkādu citu izmitināšanas struktūras veidu, ir paredzēts pienākums iegūt burtciparu kodu un reģistrēties jaunajā izmitināšanas struktūru ministrijas datu bāzē. Kods būs jānorāda sludinājumos tiešsaistes platformās un tradicionālās nekustamo īpašumu starpniecības aģentūrās. Par identifikācijas koda npublicēšanu ir paredzēti sodi. *Agenzia delle Entrate* varēs piekļūt šai datu bāzei, lai veiktu kontroli un pārbaudītu iespējamās novirzes nodokļu deklarācijās. Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēju uzskatiem, minētie grozījumi apstiprina alternatīvu – samērīgu un saprātīgu – metožu esamību, lai tiktu atklāts nedeklarētais, kas pilnībā atbilst vispārējām interesēm cīnīties ar nodokļu nemaksāšanu, vienlaikus neieviešot pienākumus, kuri nepamatoti un pārmērīgi apgrūtinātu *Airbnb*.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pastāv nosacījumi prejudiciāla jautājuma uzdošanai Tiesai LESD 267. panta izpratnē, jo: 1) tā ir pēdējās instances tiesa, 2) pastāv iespēja, ka valsts tiesību normas neatbilst Eiropas Savienības tiesību normām, 3) pušu uzdots jautājums, kas ir izšķirošs strīda izspriešanai, nav pietiekami skaidrs, lai varētu pamatot valsts tiesību normas tiešu nepiemērošanu valsts tiesā, tāpat šajā saistībā nav Tiesas nolēmumu.

DARBA VERSIJA